

Puolustusvaliokunnan mietintö 1/1995 vp

Hallituksen esitys laiksi terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on 8 päivänä kesäkuuta 1995 lähettänyt puolustusvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 43/1995 vp laiksi terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Seppo Kipinoinen puolustusministeriöstä, hallitusneuvos Mauno Lindroos sosiaali- ja terveysministeriöstä, kenraaliluutnantti Kimmo Koskenvuo pääesikunnasta, lääkintäeversti Timo Sahi rajavartiolaitoksesta, panssariprikaatin komentaja, eversti Kari Kokkonen, lääkintäeverstiluutnantti Jyrki Tikkinen, psykiatri Matti Ponteva, apulaisoikeusasiamies Pirkko K. Koskinen, tietosuojavaltuutettu Jorma Kuopus sekä puheenjohtaja Tomi Railo Suomen Varusmiesliitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi puolustusvoimien terveydenhuollon järjestämisestä annettuun lakiin (322/87) potilasasiakirjojen salassapitoa ja asiakirjoihin sisältyvien tietojen luovutusta koskevat säännökset.

Puolustusvoimien terveydenhuollossa on tähän saakka noudatettu pääsääntöisesti yleisiä terveydenhuoltohenkilöstön salassapitovelvollisuutta koskevia säännöksiä ja sovellettu potilaan asemasta ja oikeuksista annettua lakia (785/92). Asevelvollisrekisteriin merkityn henkilön terveydentilaa koskevien tietojen luovuttamisesta on säädetty myös asevelvollisuuslain 42 c ja 42 e §:ssä. Tämän lisäksi on pääesikunnan terveydenhuolto-osasto antanut asiaa koskevan pysyväsuhjeen, joka sisältää mm. potilasasiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen salassapitoa ja ilmoittamista koskevat ohjeet. Sen sijaan terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa ei ole salassa pidettävien tietojen saantiin oikeuttavia säännöksiä.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on erään kanteluasian käsittelyn yhteydessä kiinnittänyt huomiota potilastietojen luovuttamisesta koskevien määräysten sääntelytasoon. Myös potilaan

asemasta ja oikeuksista annetun lain säännökset edellyttävät, että potilastietojen antamisesta säädetään laintasoisesti.

Lakiehdotuksen mukaan joukko-osaston komentajan tiedonsaantioikeus käsittää tiedot, joista ilmenevät sotilasvirassa tai puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla olevan henkilöstön terveydelliset rajoitukset suoriutua tehtävistään mukaan lukien sota-ajan tehtävät. Puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla ovat asevelvollisuuslain nojalla puolustusvoimissa tai rajavartiolaitoksessa palvelevat palvelusaikanaan sekä sellaiset sotilasopetuslaitoksessa sotilasvirkaan koulutettavat oppilaat, jotka eivät ole virka- tai työsopimussuhteessa valtioon.

Puolustusvaliokunta pitää niin varusmiespalvelusta suorittavien kuin puolustusvoimien henkilöstönkin palvelusturvallisuuden kannalta tärkeänä, että lääkäriellä on laissa todettu tiedonantovelvollisuus. Tietojen antaminen edellyttää luonnollisesti lääkärieltä hyvää harkintakykyä sen suhteen, mitkä tiedot ovat palvelusturvallisuuden sekä palvelus- tai virkatehtävistä suoriutumisen kannalta olennaisia.

Tietosuojavaltuutettu on katsonut keskeisissä, työelämään vaikuttavissa asioissa potilaan ja lääkärin välisen avoimuuden kuuluvan tietosuojaan. Valiokunta on lisännyt 9 b §:ään säännöksen jonka mukaan lääkärin on tarkastetun pyynnöstä ilmoitettava antamastaan tarkastettua koskevasta lausunnosta. Valiokunta pitää tärkeänä, että palveluskelpoistarkastuksissa, työhönsijoitustarkastuksissa tai muissa terveystarkastuksissa tarkastettaville tiedotetaan heidän oikeudestaan saada tässä tarkoitettu tieto.

Edellä esitettyyn ja hallituksen esityksen perusteluihin viitaten valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki**terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa 20 päivänä maaliskuuta 1987 annettuun lakiin (322/87) uusi 9 a ja 9 b § seuraavasti:

9 a §
(Kuten hallituksen esityksessä)

va antamastaan tarkastettua koskevasta lausunnosta. (Uusi).

(4 mom. kuten hallituksen esityksen 3 mom.)

9 b §
(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)
Lääkärin on tarkastetun pyynnöstä ilmoitetta-

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lamminen, jäsenet Korteniemi, Lindqvist, Mähönen, Nurmi,

Partanen, Penttilä, Pykäläinen, Saapunki, Tiilikainen ja Viitamielä sekä varajäsenet Jääskeläinen, Lindroos ja Savela.